

# **Kandidaatstelling voor subsidiëring als Onderzoeksplatform Sport**

---

## **Bijlage 3.3**

### **Projectfiche thema motorische ontwikkeling**



April 2017 (eerste versie)  
Juli 2017 (aangepaste versie)  
November 2017 (aangepaste versie)

### THEMA 3: MOTORISCHE ONTWIKKELING

<b>Titel project</b>	Van Multimove naar Multisport
<b>Werkgroep</b>	Matthieu Lenoir (UGent) Eva D'hondt (VUB) Kristine De Martelaer (VUB) Frederik Deconinck (UGent) Jan Seghers (KU Leuven) Leen Haerens (UGent)
<b>Voorziene duurtijd</b>	4 jaar
<b>Voorzien budget</b>	216 365 euro

#### 1.1) ALGEMENE PROJECTINFORMATIE

##### Situering van het project

(beleidsrelevante en theoretische achtergrond, behoeften Vlaamse overheid)

De laatste decennia is iedereen ervan overtuigd geraakt dat voldoende lichaamsbeweging een belangrijk onderdeel is van een gezonde levensstijl, ongeacht leeftijd of geslacht (Biddle et al., 2004; Hills et al., 2007; Robinson et al., 2015). In de 21ste eeuw zijn er voor jonge kinderen echter steeds minder contexten beschikbaar waarin een ruime bewegingservaring opgedaan kan worden. Een toenemende urbanisatiegraad, drukker verkeer waardoor steeds minder straten als speelstraat kunnen dienen, passieve vrijetijdsbesteding en technologische ontwikkeling zijn hier belangrijke oorzaken van. Onderzoeksresultaten in Vlaanderen tonen aan dat er op kleuterleeftijd al een tekort aan lichaamsbeweging kan worden vastgesteld, en dit zowel thuis als op school (Cardon & De Bourdeaudhuij, 2007; Labarque et al., 2009). Dergelijke studies onderkennen de nood aan (wetenschappelijk onderbouwde) bewegingsstimulerende maatregelen bij jonge kinderen.

Ongeacht het belang van fysieke activiteit in termen van 'hoeveelheid bewegen' (= kwantiteit), moet bij jonge kinderen ook en vooral voldoende aandacht worden besteed aan de 'kwaliteit' van bewegen. Een kind dat kwalitatief niet goed beweegt, zal meestal ook niet graag bewegen en bijgevolg ook minder bewegen (Williams et al., 2008; Stodden et al., 2008). Een vertraagde of verstoorde motorische ontwikkeling kan bovendien ook gepaard gaan met stoornissen in de normale psychosociale en cognitieve ontwikkeling van het kind (Cantell, Smyth & Ahonen, 1994). Een goede / leeftijdsadequate motorische ontwikkeling / competentie is dus één van de basisvoorwaarden voor een gezonde ontwikkeling van kinderen, en in het bijzonder om ook op latere leeftijd voldoende fysiek actief te blijven (Barnett et al., 2008; Stodden et al., 2008; Robinson et al., 2015).

Een objectief gegeven is de daling in motorische competentie gedurende de voorbij decennia, naast het meer gekende gegeven van afgenomen fitheid van de Vlaamse kinderen. Op globaal niveau is deze seculaire daling in motorische competentie beperkt (-3.5%; Vandorpe et al., 2011; Bardid et al., 2016; Cools et al., 2010), maar dit fenomeen uit zich vooral op de uitersten van de distributiecijve. Dit houdt in dat de groep kinderen met motorische achterstand sterk is toegenomen (+50%), terwijl het aantal kinderen met een uitzonderlijk goed motorisch profiel gehalveerd is in vergelijking met 30 jaar terug. Dit is een bevestiging van gelijkaardig buitenlands onderzoek en wijst erop dat een deel van de kleuters en kinderen een potentieel aan motorische competentie bezit dat op dit ogenblik nog niet voldoende geprikkeld werd om zich ten volle te ontwikkelen.

In het bijzonder is de kleuterleeftijd (3-6 jaar) een cruciale periode waarin de fundamentele motorische vaardigheden worden ontwikkeld en de basis wordt gelegd om later meer complexe en sportspecifieke vaardigheden te kunnen leren (Clark & Metcalfe, 2002). Buiten spelen, betrokkenheid van de ouders, deelnemen aan formele sportactiviteiten en georganiseerde sportweken voor kleuters zijn gerelateerd aan een beter motorisch vaardigheidsniveau van de kleuters (Cools et al., 2010; Riethmuller et al., 2009). Recent onderzoek op basis van het Multimove programma toont aan dat er met een goed onderbouwd en systematisch doorgevoerd programma dat spel en beleving benadrukt, een duidelijk boost aan de ontwikkeling van de algemene motoriek gegeven kan worden (Bardid et al., 2017). Over het permanente

karakter van deze verbetering (op middellange en lange termijn) alsook over de link met het latere niveau van fysieke activiteit en/of (multi)sportparticipatie is echter nog bijzonder weinig geweten .

Gedurende de lagere schoolleeftijd (vanaf 6 jaar) moet nog steeds voldoende aandacht worden besteed aan een veelzijdige motorische ontwikkeling en gevarieerde sportbeoefening en -kennismaking. Het causale verband op lange termijn tussen het beoefenen van meerdere sporten en dus het aanbieden van een gediversifieerde bewegingservaring is tot op vandaag echter nog niet duidelijk (Fransen et al., 2012). Vanuit diverse hoeken, gaande van blessurepreventie, levenslang bewegen, tot topsport, kunnen echter wel argumenten worden aangereikt die pleiten voor een dergelijke brede en gevarieerde sportbeoefening in tegenstelling tot vroegtijdige specialisatie in één specifieke sport (Wiersma, 2000). Een gevarieerde sportbeoefening werkt immers een harmonisch ontwikkeld lichaam in de hand met een lagere blessurelast als gevolg. Een ander belangrijk objectief is dat jongeren en volwassenen hun leven lang fysiek actief blijven in functie van de vele gezondheidsvoordelen die daaraan verbonden zijn. Dit kan onder andere via sportbeoefening, wanneer een individu één of meerdere sporten kiest die aansluiten bij zijn individuele mogelijkheden en persoonlijke interesses. Een dergelijke keuze wordt idealiter gemaakt wanneer men op jonge leeftijd met voldoende verschillende sporten in aanraking is gekomen. Een goede keuze leidt immers tot succesbeleving en plezier, wat belangrijke fundamenten zijn voor een positieve attitude ten opzichte van een levenslange sport- of bewegingsparticipatie. Recent onderzoek binnen het Sportakus project heeft aangetoond dat kinderen die meerdere sporten beoefenen, ook een veel betere basismotoriek bezitten (Fransen, 2012). Ook naar topsport toe blijkt dat de meest succesvolle atleten in hun jeugd enerzijds van een veelheid van sportdisciplines hebben geproefd en anderzijds pas op relatief late leeftijd de keuze gemaakt hebben voor de sport waarin ze uiteindelijk succesvol geworden zijn (Vaeyens et al., 2009).

In de literatuur is er tot op heden nog te weinig wetenschappelijke evidentie voor de wijze waarop de (basis)motorische ontwikkeling en de bijhorende competentie bij kinderen het best gestimuleerd kan worden (Riethmuller et al., 2009). De meeste studies wijzen weliswaar in de richting van een positief effect van bepaalde bewegingsprogramma's, maar over de ideale inhoud van een succesvolle interventie is er duidelijk een gebrek aan informatie. Een aspect dat pas de laatste jaren voldoende aandacht gekregen heeft is de motivatie van kinderen om te bewegen en te sporten. Bij elke prikkel of interventie dient ook dit aspect mee in rekening te worden gebracht gezien de verwevenheid tussen motivatie en competentie in het domein van bewegen (Van Aart et al, 2017).

Het belang van een brede motorische ontwikkeling is in het voorbije decennium stilaan doorgedrongen in onze maatschappij. Exemplarisch daarvoor is het recent succes van het Multimove programma. De focus op deze brede ontwikkeling was tot voor kort niet structureel ingebed in de organisatie van het sport- en beweegaanbod in Vlaanderen. Als gevolg daarvan werden er op vandaag zowel vanuit de privé-sector als vanuit verschillende beleidsniveaus initiatieven opgestart (Bewegingsscholen, Multimove, etc...) die de bevordering van de algemene motorische ontwikkeling voorop stellen.

De lange-termijn effecten van deelname aan dergelijke initiatieven zijn nog momenteel niet gekend, noch op het niveau van het kind (motorische competentie, attitude en motivatie), de ouders (attitude), of de aanbieders (welke nieuwe initiatieven zijn er reeds opgestart die inspelen op de kennis over en voordelen van een brede motorische ontwikkeling en/of een multisport aanbod). In die optiek is in dit projectvoorstel een antwoord geformuleerd op de oproep voor het Onderzoekplatform Sport, meer bepaald het luik 'Brede Motorische Ontwikkeling ('Sportgeletterdheid') bij jonge kinderen. Deze oproep kadert in de ambities van de Vlaamse Regering (Vlaams regeerakkoord 23.07.2014) om in de lijn van het vorige regeerakkoord verder in te blijven zetten op de algemene en sportieve ontwikkeling van jongeren en kinderen.

**Vraagstelling en doelstellingen van het project**

(visie op onderzoek inzake beleidsmonitoring, relevante onderzoeksvragen per beleidsfocus)

Dit deelproject gaat in op deel III in de oproep voor het Onderzoekplatform Sport, namelijk 'Brede motorische ontwikkeling ('sportgeletterdheid') bij jonge kinderen. Met het voorliggende onderzoeksvoorstel

- a) kan het lange termijn effect van interventies die als doel hebben de motorische competentie van kinderen te verbeteren geëvalueerd worden.
- b) kan het effect van dergelijke interventies op de attitude van kinderen en ouders ten aanzien van bewegen en sport nagegaan worden. Dit is van cruciaal belang in licht van een levenslange actieve en gezonde levensstijl.
- c) kan nagegaan worden in welke mate de verhoogde kennis over en interesse in een brede motorische ontwikkeling bij jonge kinderen heeft geleid tot nieuwe initiatieven van een vervolgverhaal op deze brede vorming, onder andere door een multisport aanbod.
- d) zullen de kritische succesfactoren om een initiatief voor brede motorische vorming en een multisport aanbod in kaart worden gebracht.

De hoofdonderzoeksvragen van dit deelproject zijn dan ook:

1. Welke initiatieven voor een brede motorische vorming en/of multisport bestaan er op vandaag in Vlaanderen en welke zijn hun kenmerken?
2. In welke mate is de attitude ten opzichte van en de behoefte aan initiatieven voor brede motorische vorming en/of multisport aanwezig bij kinderen en hun ouders?
3. Welke van bovenvermelde initiatieven hebben een aantoonbaar effect op motorische competentie en attitude, en welke factoren dragen bij tot deze effecten?
4. Hoe kan de in dit project gegenereerde kennis optimaal benut worden om initiatieven voor een brede motorische ontwikkeling en/of multisport aanbod op te starten en te ondersteunen?

**Beoogde output en implicaties**

(wat zal het onderzoek opleveren voor het sportbeleid en actoren in de sportsector)

1. Inventaris van de bestaande initiatieven voor een brede motorische ontwikkeling en het multisport aanbod in Vlaanderen met de relevante kenmerken van elk initiatief (Werkpakket 1)
2. Overzicht van de gepercipieerde behoefte aan dergelijke initiatieven bij ouders en kinderen, en de factoren die deze behoefte mee bepalen (Werkpakket 1)
3. Effectevaluatie van een selectie van initiatieven rond brede motorische ontwikkeling en multisport die in Vlaanderen lopen op korte en langere termijn (Werkpakket 2)
4. Analyse van de cruciale succesfactoren voor de bestaande initiatieven voor een brede motorische ontwikkeling (3-8 j) en een multisportaanbod (vanaf 6-7 jaar) in Vlaanderen (Werkpakket 2)
5. Ontwikkelen van een 'handleiding' voor het succesvol opstarten en onderhouden van een initiatief voor brede ontwikkeling en/of multisport in Vlaanderen, rekening houdend met de verschillende contexten en de invloed ervan op het succes en de effectiviteit van een initiatief (Werkpakket 3).

## 1.2) INHOUDELIJKE INVULLING EN METHODOLOGIE

### 1. Inventarisatie en behoeftenstudie

#### 1.1. Inleiding

Het overkoepelende doel van dit **1ste werkpakket** is een overzicht te geven van de huidige initiatieven voor gevarieerd bewegen die niet opleiden naar één specifieke sport, en na te gaan in welke mate er bij kinderen en ouders een gepercipieerde behoefte aan dergelijke initiatieven is.

Een **eerste actie** omvat het in kaart brengen van de bestaande initiatieven in Vlaanderen op vlak van brede motorische ontwikkeling (aard, locaties, doelgroep, filosofie, kostprijs, didactische aanpak, opleiding/achtergrond lesgevers, aantal kinderen, betrokkenheid ouders, demografische kenmerken van de deelnemers?, mate van evidence-based inhoud, kwaliteit van inhoud en opvolging en de mate van uniformiteit / diversiteit). Daarbij worden geen beperkingen in aanbieders gehanteerd en wordt ook aandacht geschonken aan aquatische activiteiten bij verschillende aanbieders. Bij het Multimove project was er immers weinig aandacht voor de ontwikkeling van nochtans levensbelangrijke vaardigheden in dit specifieke milieu. Bij deze actie kunnen twee leeftijdsgroepen<sup>1</sup> onderscheiden worden die om een verschillende onderzoeks aanpak vragen:

1. Enerzijds zijn er de initiatieven die de brede motorische vorming naar voor schuiven, en dit (min of meer) los van een sportspecifieke insteek. Deze initiatieven omvatten in hoofdzaak de leeftijdsgroep tussen **3 en 8 jaar**, die ook het voorwerp van studie was in het Multimove project (2011-2014). Naast Multimove zijn er in Vlaanderen diverse initiatieven die gelijkaardige doelstellingen nastreven. Sommigen daarvan bestaan al vrij lang (bv. de zogeheten 'Bewegingsscholen'), terwijl anderen zijn ontstaan in de flow van maatschappelijke bewustwording die tijdens het Multimove project werd gegenereerd. Er worden geen beperkingen van context gehanteerd in deze actie (school, gemeente, sportclubs, privé,...). Dit betekent dat ook sportclubs die, binnen het toewerken naar expertise in een bepaalde sport, ook een aanbod voor een brede motorische ontwikkeling hebben, ook in kaart worden gebracht.
2. Anderzijds is er een aanbod van sportbeoefening dat niet exclusief naar één sportdiscipline opleidt, het omni- of multisportaanbod dat in verschillende contexten (school, club, gemeente, privé,...) weliswaar in beperkte mate aanwezig is. In principe is dit aanbod gericht op kinderen die de 'Multimove-fase' ontgroeid zijn, bijgevolg de oudere groep (**8-12 jaar**).

In de wetenschappelijke literatuur is er meer dan voldoende evidentie om vanuit het perspectief van een gezonde motorische ontwikkeling een brede motorische basisvorming te promoten. In welke mate deze kennis zich ook vertaalt in een positieve attitude ten aanzien van een brede motorische opleiding bij Vlaamse ouders en kinderen is onduidelijk. In welke mate een dergelijk aanbod als een behoefte of nood wordt ervaren is tot hier toe niet op grote schaal gedocumenteerd. Een **tweede actie** omvat dan ook een grootschalige bevraging bij ouders en kinderen met betrekking tot de nood aan initiatieven voor de ontwikkeling van algemene motorische competentie en een multisport-aanbod. Deze bevraging zal zich in eerste instantie richten tot de oudere kinderen (**8 jaar en ouder**) en hun ouders.

Deze twee acties laten ons toe om binnen dit **1ste werkpakket** na te gaan in welke mate het bestaande aanbod overeenkomt met de gepercipieerde nood (bij ouders en kinderen) aan initiatieven die de algemene motorische ontwikkeling en/of brede sportgeletterdheid vooropstellen.

---

<sup>1</sup> De leeftjidsindeling die in dit project wordt gehanteerd om de aflijning tussen 'aanbod voor brede motorische ontwikkeling' (3-8 jaar) en 'multisport aanbod' (8-12 jaar) is eerder een arbitraire conventie dan een absolute scheidinglijn. In realiteit is er een overlap tussen beide fasen in de ontwikkeling. In de context van dit project zal deze grens niet altijd zeer strikt gehanteerd worden.

## 1.2. Onderzoeksvragen

- 1.2.1. Welke initiatieven zetten er vandaag in op een brede motorische ontwikkeling, al dan niet met inbegrip van aquatische vaardigheden, bij kinderen tussen 3 en 8 jaar in Vlaanderen?
- 1.2.2. Welke initiatieven bestaan er vandaag in Vlaanderen op vlak van multisport van 8-12 jaar?
- 1.2.3. Hebben Multimove en aanverwante initiatieven ook geleid tot initiatieven die de idee van een brede motorische ontwikkeling verder ontwikkelen voor kinderen van 8-12 jaar, onder andere wat multisport betreft?
- 1.2.4. Hoe belangrijk vinden ouders een brede motorische ontwikkeling voor hun kind(eren)?
- 1.2.5. Wat drijft kinderen om te sporten? Wat is de relatie tussen hun motivatie en hun visie op een specifieke sportopleiding dan wel een focus op brede ontwikkeling?

## 1.3. Methodologie

- 1.3.1. Voor de inventarisatie zullen zowel het publieke (Vlaams en lokaal niveau) als het private initiatief bevestigd worden. Hiervoor zal een vragenlijst opgemaakt worden waarin gepolst wordt naar de volgende kenmerken van de initiatieven vermeld onder 1.1.1 en 1.1.2: historiek van het initiatief, initiatiefnemer, filosofie, doelgroep, aantal betrokken kinderen, kostprijs, locatie, demografische kenmerken van de deelnemers en de regio, mate van evidence-based werken, opvolging van de kwaliteit van de lesinhoud, effectevaluatie,.... Voor de analyse van deze data zal in hoofdzaak beschrijvende statistiek worden gebruikt.
- 1.3.2. De bevestiging van ouders zal via een beknopte vragenlijst gebeuren die zowel aan ouders van kinderen die aan de bestaande initiatieven deelnemen, als aan ouders van niet-participerende kinderen verspreid zal worden. Er wordt gestreefd naar een representatieve weerspiegeling voor Vlaanderen (geslacht, regio, fysieke activiteitsgraad, socio-economische situatie en etniciteit). Op basis van beschrijvende en vergelijkende statistiek wordt aangegeven in welke mate ouders en kinderen een brede motorische ontwikkeling en / of multisportinitiatieven belangrijk vinden, en in welke mate deze overtuiging beïnvloed wordt door hogergenoemde factoren. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van multivariate variantie-analyses. Aanvullend bij deze aanpak zal informatie verzameld worden op basis van focusgesprekken met een subsample van ouders en kinderen.
- 1.3.3. De bevestiging van de +8-jarige kinderen naar hun mening over een brede motorische ontwikkeling en multisport wordt gecombineerd met het evalueren van hun motivatie ten aanzien van sport en bewegen. De beknopte vragenlijst wordt eveneens bij een representatieve weerspiegeling verspreid, waar mogelijk samen met de acties die onder het 2<sup>de</sup> werkpakket beschreven zijn (incl. evaluatie van motorische competentie). Het verband tussen de drie vermelde kenmerken (behoefte, motivatie en motorische competentie) wordt aan de hand van statistische correlatietechnieken onderzocht. Ook hier wordt een subsample kwalitatief bevestigd aan de hand van focusgroepen.

Voor de bevestigingen uit dit **1<sup>ste</sup> werkpakket** zal worden nagegaan in welke mate het opportuun/haalbaar/efficiënt is om deze vragenlijsten toe te voegen aan de acties die onder het thema 'beleidsmonitoring jeugdsport' opgestart zullen worden.

## 1.4. Output

- 1.4.1. Inventaris van de bestaande initiatieven voor een brede motorische ontwikkeling en multisport aanbod in Vlaanderen met de relevante kenmerken van elk initiatief

- 1.4.2. Overzicht van de gepercipieerde behoefte aan dergelijke initiatieven bij ouders en kinderen, en de factoren die deze behoefte mee bepalen.

## 2. Halflange en lange termijn effecten van een veelzijdig aanbod

### 2.1. Inleiding

Het belang van een brede motorische ontwikkeling is in het voorbije decennium stilaan doorgedrongen in onze maatschappij. Een brede motorische ontwikkeling is cruciaal voor de algemene ontwikkeling van het kind enerzijds, en als voorbereiding op sportparticipatie anderzijds. De focus op deze brede ontwikkeling was tot voor kort niet structureel ingebed in de organisatie van het sport- en beweegaanbod in Vlaanderen. Als gevolg daarvan werden er op vandaag zowel vanuit de privé-sector als vanuit verschillende beleidsniveaus initiatieven opgestart (Bewegingsscholen, Multimove, etc...) die de bevordering van de algemene motorische ontwikkeling voorop stellen. Met uitzondering van het overheidsinitiatief Multimove zijn er geen effectevaluaties gebeurd, noch op lange, noch op korte termijn, waardoor we op vandaag niet weten of de claim van het 'bevorderen van de motorische ontwikkeling' van veel initiatieven wel terecht is. Het doel van 2<sup>de</sup> werkpakket is het effect van programma's gericht op een brede motorische ontwikkeling en/of multisport op verschillende vlakken na te gaan bij de deelnemende kinderen.

De cruciale vraag (cfr. Ook eindrapport Multimove) is in welke mate de positieve effecten ook op langere termijn het niveau van motorische competentie, de motivatie en attitude tegenover bewegen en sport bij de deelnemers (en hun ouders) hebben veranderd. In dit tweede werkpakket zal deze vraag door middel van verschillende acties beantwoord worden.

### 2.2. Onderzoeksvragen

- 2.2.1. Behouden de kinderen (3-8 j) die deelnamen/deelnemen aan Multimove –en soortgelijke initiatieven- hun voorsprong in motorische ontwikkeling op halflange (minder dan een jaar) en lange termijn (over meerdere jaren) in vergelijking met kinderen die weinig bewegen of eerder in unisportcontext (maw die slechts 1 specifieke sport beoefenen) opgeleid worden? Deze vraag wordt zowel met een retrospectief als met een longitudinaal design aangepakt.
- 2.2.2. Hebben kinderen (3-8j) die deelnamen/deelnemen aan Multimove –en soortgelijke initiatieven- een andere motivatie ten aanzien van sport en bewegen dan kinderen die weinig bewegen of eerder in unisportcontext opgeleid worden? En is die motivatie gewijzigd door de deelname aan het initiatief?
- 2.2.3. Hebben kinderen (8-12j) die deelnemen aan multisportinitiatieven een voorsprong in algemene motorische ontwikkeling ten opzichte van kinderen die slechts één sport beoefenen?
- 2.2.4. Hebben kinderen (8-12j) die deelnemen aan multisportinitiatieven een andere motivatie ten aanzien van sport en bewegen dan kinderen die weinig bewegen of eerder in unisportcontext opgeleid worden?
- 2.2.5. Kunnen de cruciale kenmerken die binnen een breed ontwikkelingsinitiatief verantwoordelijk zijn voor een (eventuele) voorsprong geïdentificeerd worden?

Bij de bovenstaande vragen wordt ook aandacht geschonken aan de initiatieven die vertrekken vanuit aquatische vaardigheden

### 2.3. Methodologie

- 2.3.1. Een cohorte uit de pilootfase van Multimove (najaar 2012 tot najaar 2013) zal aan een follow-up meting en bevraging onderworpen worden. Een random selectie uit deze groep

zal daarom éénmalig opgevolgd worden op vlak van algemene motorische competentie, motivatie en attitude ten aanzien van bewegen en sport. Voor de evaluatie van de motorische competentie wordt een representatieve selectie uit de 3-8 jarigen in 2012 gemaakt. Specifiek voor de bevraging naar attitude en motivatie zullen enkel kinderen van 8 jaar en ouder deelnemen. De resultaten van deze drie metingen worden afgetoetst aan de scores van de deelnemers uit 2012-2013, alsook aan de leeftijdsgerelateerde normscores (aspect motorische competentie) en aan de bestaande leeftijdsgerelateerde normscores voor attitude en motivatie. Analyses gebeuren door middel van multivariate statistiek op drie tijdstipmomenten en one-sample t-tests.

- 2.3.2. In functie van de resultaten van actie 1 uit het 1<sup>ste</sup> werkpakket zullen een aantal bestaande initiatieven voor brede motorische vorming en/of multisport op hun effect worden getoetst in een pre-post-retentie design. Net zoals bij deelvraag 1 worden hier zowel de motorische competentie als de motivatie en attitude ten aanzien van bewegen en sport onder de loep genomen. Analyse gebeurt door middel van multivariate statistiek op drie tijdstipmomenten.
- 2.3.3. Sedert de uitrol van Multimove in Vlaanderen werd ook een specifiek instrument voor de evaluatie van de motorische ontwikkeling opgemaakt. Indien de frequentie van het gebruik van dit instrument (zie 1<sup>ste</sup> werkpakket 1) in het werkveld het toelaat, zullen deze data ook gebruikt worden om het effect van MM in te schatten op het vlak van motorische competentie. Deze gegevens omvatten enkel een pre- en postmeting. Aangezien dit geen evaluaties zijn dit op een wetenschappelijk gecontroleerde manier zijn afgenomen, en het feit dat een aantal contextgegevens (fysieke activiteitsgraad, socio-economische situatie, etc.) niet gekend zijn, zal hiervoor in eerste instantie met t-toetsen worden gewerkt. Indien de kwaliteit en de kwantiteit van de data het toelaten kan multivariate variantie-analyse worden toegepast, waarbij ook een potentieel effect van de setting (club-privé-lokale overheid) onderzocht kan worden.
- 2.3.4. Initiatieven voor brede ontwikkeling en multisport omvatten maar een beperkt aandeel in de vrije tijd van jonge kinderen en beslaan dus maar een deel van de prikkels die kinderen krijgen. Om een completer beeld van de impact van bewegingsactiviteiten op de motorische ontwikkeling te krijgen wordt bij een representatieve sample een bevraging naar de bewegingsgeschiedenis uitgevoerd. Daarbij worden ook motivatie, en zelfwaargenomen competentie mee opgenomen. Op deze manier kan ook achterhaald worden welke factoren een blijvende impact hebben op de motorische ontwikkeling.

## 2.4. Output

Een eerste belangrijke resultante van dit 2<sup>e</sup> werkpakket is de effectevaluatie van een selectie van initiatieven rond brede motorische vorming en/of multisport in Vlaanderen. Voortvloeiend hieruit zal een analyse van de cruciale succesfactoren voor de bestaande initiatieven voor een brede motorische ontwikkeling (3-8 j) en multisportaanbod (8-12 jaar) gemaakt worden. Hierbij zullen zowel voor het 'brede ontwikkelingsaanbod' als voor 'multisport' de effectiviteit en de impact van de setting en de voorgeschiedenis in kaart worden gebracht.

## 3. Van Multimove naar Multisport in de praktijk

### 3.1. Inleiding

Na Multimove is het sportspecifieke aanbod goed georganiseerd in Vlaanderen. Kinderen die op 7-8 jarige leeftijd echter nog niet rijp zijn voor de keuze voor één specifieke sport worden vaak aan hun lot



overgelaten. Ook daarvoor zijn er de voorbije jaren spontaan nieuwe initiatieven gerezen (Sportaround, Sportcarrousel, etc...).

### 3.2. Onderzoeksvragen

- 3.2.1. Welke zijn de kritische succesfactoren voor de implementatie van een aanbod voor een brede motorische ontwikkeling (3-8 jarigen)?
- 3.2.2. Welke zijn de kritische succesfactoren voor de implementatie van een multisportaanbod in Vlaanderen (8-12 jarigen)?

### 3.3. Methodologie

Op basis van de gegevens uit Werkpakket 1 (inventarisatie en behoeftestudie) en de effectevaluaties uit Werkpakket 2 (Effectiviteit) zal een SWOT-analyse van de bestaande initiatieven gemaakt worden. Daarbij wordt zowel rekening gehouden met de absolute meetbare effecten die uit een specifieke initiatief voortvloeien, als met de context van het initiatief (oa regio, urbanisatiegraad, socio-economische situatie). Specifiek voor dit werkpakket wordt er nauw overlegd met het ISB, de VSF en Sport Vlaanderen.

### 3.4. Output

De output van dit werkpakket is een 'handleiding' voor het succesvol opstarten van een initiatief voor brede ontwikkeling en/of multisport in Vlaanderen, rekening houdend met de verschillende contexten en de invloed ervan op het succes en de effectiviteit van een initiatief.

## Bibliografische referenties

- Bardid, F., Huyben, F., Deconinck, F., De Martelaer, K., Seghers, J., Goodway, J., & Lenoir, M. (2017). The effectiveness of a community-based motor skill intervention in children aged 3-8 years: Results of the "Multimove for Kids" project. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 20, 2, 184-189.
- Barnett, L, Van Beurden, E., Morgan, PH, Brooks, LO, & Beard, JR (2008). Does childhood motor skill proficiency predict adolescent fitness? *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 40, 12, 2137-2144.
- Biddle, S.J., Gorely, T. & Stensel, D.J. (2004). Health-enhancing physical activity and sedentary behaviour in children and adolescents, *Journal of Sports Sciences*, 22(8), 679-701.
- Cantell, M.H., Smyth, M.M. & Ahonen, T.P. (1994). Clumsiness in adolescence – educational, motor, and social outcomes of motor delay detected at 5 years. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 11 (2), 115-129.
- Cardon, G. & De Bourdeaudhuij, I. (2007). Comparison of pedometer and accelerometer measures of physical activity in preschool children. *Pediatric Exercise Science*, 19 (2), 205-214.
- Clark, JE & Metcalfe, J (2002). The mountain of motor development: a metaphor. In JE Clark & J Humphrey (Eds), *Motor Development: research and reviews* (pp. 163-190). Reston, VA: NASPE Publications.
- Cools, W., De Martelaer, K., Vandaele, B., Samaey, C. & Andries, C. (2009). Fundamental motor skill development of four to six year old preschool children in Flanders. In T. Reilly & G. Atkinson (Eds), *Contemporary Sport, Leisure and Ergonomics* (pp. 335-352). London: Routledge.
- Fransen, J., Vaeyens, R., Lenoir, M., & Philippaerts, R. (2012). Differences in physical fitness and gross motor coordination between sampling and specializing boys aged 6-12. *Journal of Sports Sciences*, 30, 4, 379-386.
- Hills, A.P., King, N.A. & Armstrong, T.P. (2007). The contribution of physical activity and sedentary behaviours to the growth and development of children and adolescents implications for overweight and obesity, *Sports Medicine*, 37(6), 533-545.
- Labarque, V., Cardon, G., Van Cauwenberghe, E., Smits, D. & De Bourdeaudhuij, I. (2009). Hoe (in)actief zijn Vlaamse kleuters en hoe promoten we beweging op de kleuterschool? In K. De Martelaer & J.

Bertels (eds.), *Onderwijs en Samenleving 12 – Beweging en Voeding: fundamentele van een gezonde levensstijl bij schoolgaande jeugd* (pp. 75-90), Brussel: VUBpress.

- Riethmüller, A, Jones, R., & Okely, A. (2009). Efficacy of interventions to improve motor development in young children: a systematic review. *Pediatrics*, 124 (4), 782-792.
- Robinson, L., Stodden, D., Barnett, L., Lopes, V., Logan, S., Rodrigues, L., & D'Hondt, E. (2015). Motor competence and its effect on positive developmental trajectories of health. *Sports Medicine*, 45, 1273-1284.
- Stodden, D., Goodway, J, Langendorfer, S, Robertson, M, Rudisill, M, Garcia, C., & Garcia, L (2008). A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity.: an emergent relationship. *Quest*, 60, 2, 290-306.
- Tompsett, C., Sanders, R., Taylor, C., & Cogley, S. (2017). Pedagogical Approaches to and Effects of Fundamental Movement Skill Interventions on Health Outcomes: A Systematic Review. *Sports Medicine*, DOI 10.1007/s40279-017-0697-z.
- Vaeyens, R., Lenoir, M., Williams, A.M., Philippaerts, R. (2008). Talent identification and development programmes in sport: current models. *Sports Medicine*, 38, 9, 703-714
- Van Aart, I., Hartman, E., Elferink-Gemser, M., Mombarg, R., & Visscher, C. (2017). Relations among basic psychological needs, PE-motivation and fundamental movement skills in 9–12-year-old boys and girls in Physical Education. *Physical Education and Sports Pedagogy*, 22, 1
- Vandorpe, B., Vandendriessche, J., Lefevre, J., Pion, J., Vaeyens, R., Matthys, S., Philippaerts, R., & Lenoir, M. (2011). The KörperkoordinationsTest für Kinder: Reference values and suitability for 6- to 12-year old children in Flanders *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 21, 378-388 (IF 2.867, 10/85).
- Wiersma, L.D., (2000). Risks and benefits of youth sport specialisation: Perspectives and recommendations. *Pediatric Exercise Science*, 12, 13-22.
- Williams, H.G., Pfeiffer, K.A., O'Neill, J.R., Dowda, M., McIver, K.L., Brown, W.H., Pate, R.R. (2008). Motor skill performance and physical activity in preschool children. *Obesity (Silver Spring)*, 16(6), 1421–1426.

### 1.3) COMMUNICATIE EN VALORISATIE

#### **Systeem van kwaliteitsborging**

(wijze van evaluatie en eventuele bijsturing van het onderzoeksproject)

1. De begeleidingscommissie zal minstens twee maal per jaar samenkomen om het project op te volgen, in de eerste plaats in functie van wetenschappelijke kwaliteit.
2. De klankbordgroep zal twee maal per jaar bijeenkomen, waarvan de eerste maal bij de aanvang van het project. Daarbij ligt de nadruk op informatiedoorstroming en op het blijvend afstemmen van het project op de noden en realiteit van het werkveld.

#### **Wijze van ontsluiting en valorisatie van de wetenschappelijke kennis**

(confidentialiteit van de gegenereerde data en beoogde publicatiestrategieën)

1. De gegenereerde data worden gezamenlijke eigendom van de drie deelnemende partnerinstellingen en van de opdrachtgever.
2. De verzamelde data worden gecodeerd voor verdere anonieme verwerking. Enkel de onderzoekers (1 ZAP-lid per instelling plus de bursaal-onderzoeker) hebben toegang tot deze codering. De anonimiteit van de gegevens is gewaarborgd conform de richtlijnen van de ethische comités van de drie betrokken instellingen.
3. De resultaten zullen enerzijds verspreid worden via mededelingen op nationale en internationale congressen (Vereniging voor Kinesiologie, European Congress for Sports Sciences, Congres van de North American Society for Psychology of Sport and Physical Activity,).
4. Anderzijds zullen op basis van de verzamelde resultaten ook wetenschappelijke publicaties in internationale tijdschriften met peer-review systeem worden geschreven, als onderdeel van de vereisten voor het behalen van een doctoraat op proefschrift door de aan te stellen onderzoeker. Doeltijdschriften hiervoor zijn onder andere: Journal of the International Society of Behavioral Nutrition and Physical Activity, Journal of Motor Learning and Development, Journal of Science and Medicine in Sport, Journal of Sports Sciences, European Journal of Sports Sciences.

#### **Wijze van communicatie met sportbeleid / sportsector**

(hoe wordt de opdrachtgever/het werkveld betrokken bij de voorbereiding en uitwerking van het project, hoe worden resultaten ter beschikking gesteld aan de opdrachtgever/het werkveld, ...)

1. De zesmaandelijke bijeenkomsten met de klankbordgroep vormen een eerste communicatiekanaal en zullen in hoofdzaak dienen om advies voor de voorbereiding en uitwerking van de effectieve opstart van het project.
2. Minstens één maal per jaar wordt een vulgariserend artikel over de vorderingen en de tussentijdse resultaten van het project gepubliceerd in de communicatiekanalen van de stuurgroepen (tijdschrift, VTS-redactioneel.....).
3. Er wordt op regelmatige basis gerapporteerd over de onderzoeksresultaten onder de vorm van lezingen op diverse podia (VTS, Dag van de Trainer, etc.)

#### 1.4) ORGANISATIE EN SAMENWERKING

##### Taakverdeling tussen de betrokken onderzoeksinstituten

Binnen dit thema wordt geen formele opsplitsing in deelprojecten gemaakt, maar kiezen de betrokken instituten ervoor alle onderzoeksvragen gezamenlijk op te nemen om zo optimaal van de verenigde competenties gebruik te kunnen maken. De dagelijkse leiding van het onderzoek zal in handen liggen van Prof. Matthieu Lenoir (UGent) en Prof. Eva D'Hondt (VUB), ondersteund door de begeleidingscommissie. Voor het luik over motivatie zal de expertise van Prof. Leen Haerens (UGent) en Prof. Jan Seghers (KU Leuven) ingeschakeld worden. Prof. Frederik Deconinck (UGent) zal vanuit zijn expertise met betrekking tot motorische competentie bij kinderen met bewegingsproblemen, de begeleidingscommissie vervolledigen.

##### Voorstel voor leden klankbordgroep

Afgevaardigden van de onderstaande organisaties zullen uitgenodigd worden om in de klankbordgroep te zetelen:

- Vlaamse Sport Federatie
- Instituut voor Sportbeheer
- Sport Vlaanderen
- KICS
- Stuurgroep Multimove
- Lokale besturen
- Hogescholen

##### Andere samenwerkingsverbanden

(structurele partners, internationale samenwerkingen, ...)

Voor de zuiver wetenschappelijke aspecten van het project (data-analyse, interpretatie en rapportering) zal ook worden samengewerkt met Prof. Farid Bardid (University of Strathclyde, School of Education, Glasgow, SCO). Prof. Bardid was onderzoeker als onderzoeker aangesteld op Multimove I (2011-2014).

**1.5) TIMING**

<b>Voorziene opstartdatum</b>	01.10.2017
<b>Voorziene einddatum</b>	30.09.2021
<b>Totale duurtijd</b>	4,0 jaren

<b>Voorziene activiteiten per werkingsjaar</b>	<b>2017-2018</b>	<b>2018-2019</b>	<b>2019-2020</b>	<b>2020-2021</b>	<b>2021-2022</b>
Inventarisatie aanbod in Vlaanderen (WP1)	X	X			
Vorbereiding bevraging voor behoeftestudie (WP1)	X	X			
Uitvoering behoeftestudie (WP1)		X			
Analyse bestaande initiatieven met het oog op selectie van initiatieven voor effectstudie (WP2)		X			
Follow-up meting Multimove I (WP2)		X			
Premetingen effectstudie (WP2)		X			
Postmetingen effectstudie (WP2)		X	X	X	
Retentiemetingen effectstudie (WP2)			X	X	
Bevragingen naar voorgeschiedenis, attitude en motivatie (WP2)		X	X	X	
Uitschrijven handleiding 'succesvol opstarten van een breed ontwikkelingsaanbod / multisport' (WP3)				X	X
Finale rapportering					X

**1.6) PERSONEELSINZET**

	<b>Aantal VTE</b>	<b>Bron financiering</b>	<b>Aantal werkingsjaren</b>
<b>Promotor</b>	Matthieu Lenoir (0.1 VTE) Eva D’Hondt (0.1 VTE)	Co-financiering betrokken universiteiten: - UGent (0.1 VTE) - VUB (0.1 VTE)	5
<b>Co-promotor</b>	Kristine De Martelaer (0.05 VTE) Frederik Deconinck (0.05 VTE) Jan Seghers (0.05 VTE) Leen Haerens (0.05 VTE)	Co-financiering betrokken universiteiten: - UGent (0.1 VTE) - VUB (0.05 VTE) - KU Leuven (0.05 VTE)	5
<b>Doctoraats-bursaal</b>	1 VTE (i.e. Eline Coppens)	Budget OPS (zie begroting)	4

**1.7) BEGROTING**

	<b>JAAR 1</b>	<b>JAAR 2</b>	<b>JAAR 3</b>	<b>JAAR 4</b>	<b>JAAR 5</b>	<b>TOTAAL</b>
<b>Personeel</b>	<b>9446,25</b>	<b>43 086,57</b>	<b>45 524,22</b>	<b>47 491,53</b>	<b>37793,13</b>	<b>183 341,34</b>
<b>Werkingsmiddelen</b>	<b>6 865,00</b>	<b>5 500,00</b>	<b>9 500,00</b>	<b>5 500,00</b>	<b>5 500,00</b>	<b>32 865,00</b>
Dataverzameling en -verwerking*	5 200,00	5 500,00	5 500,00	-	-	16 200,00
Valorisatie	-	-	4 000,00	5 500,00	5 500,00	15 000,00
Andere werkingskosten (ICT, printer, telefoon, ...)	1 665,00	-	-	-	-	1 665,00
<b>Totaal</b>	<b>17 169,64</b>	<b>48 586,57</b>	<b>55 024,22</b>	<b>52 991,53</b>	<b>42 434,38</b>	<b>216 206,34</b>

\*De kosten voor dataverwerking en –verzameling in dit project betreffen uitgaven die nodig zijn voor de aankoop van een TGMD-3 testbatterij en scorefiches, de betaling van jobstudenten en verplaatsingen.